

ik kan

**met het
participatie-
budget meer
maatwerk
bieden**

Een inburgeringvoorziening voor een hoogleraar Nederlands

Beleidsambtenaren uit het oosten van het land slaagden erin het hoofd koel te houden te midden van de mammoeten, de sneeuwtijgers en de andere prehistorische roofdieren van het Ecodrome in Zwolle. Het natuurhistorisch museum van de Overijsselse hoofdstad was de locatie voor een bijeenkomst over het participatiebudget.

Het Ecodrome in Zwolle.

Het participatiebudget is een nieuwe wet die de budgetten voor reïntegratie, inburgering en volwasseneneducatie samenvoegt in één participatiebudget. Gemeenten spelen hierin een centrale rol. De wet treedt in 2009 in werking. Dat is snel, de meeste gemeenten zijn nog niet voorbereid op de nieuwe situatie. De ambtenaren die in het Ecodrome bijeenkomen, zijn vanuit hun werkgebied direct betrokken bij de invoering van het participatiebudget. Wat houdt de nieuwe wet in? Wat betekent de wet voor hun gemeente? En hoe kunnen zij zich hierop het best voorbereiden?

Een quizvraag uit een van de workshops: ‘Welke participatievoorziening kan niet uit het participatiebudget worden bekostigd? Een reïntegratievoorziening voor een werkende, een reïntegratievoorziening voor een 65-plusser, een gesubsidieerde baan voor iemand buiten de gemeente of een inburgeringvoorziening voor een hoogleraar Nederlands?’

De vraag komt uit de presentatie van Johan Helderman van het ministerie van SZW (Directie Werk en Bijstand) en heeft betrekking op de toekomstige situatie van het participatiebudget. Als een gemeente dergelijke voorzieningen zou aanbieden, zouden deze dan rechtmatig zijn?

De gemeenteambtenaren aan wie de vraag wordt voorgelegd, twijfelen. Het lijkt een strikvraag. En dat is het ook. Want alle vier de voorzieningen zijn rechtmatig. Helderman brengt wel onmiddellijk een nuance aan: ‘De vraag is natuurlijk wel hoe zinvol een dergelijke voorziening zou zijn. Het is dan ook niet waarschijnlijk dat u een hoogleraar Nederlands een inburgeringvoorziening zult aanbieden. Maar het kán dus wel, als die hoogleraar maar 18 jaar is of ouder.’

Deze kleine quiz illustreert dat met het participatiebudget de bestedingsmogelijkheden van de gemeenten op de drie beleidsterreinen van reïntegratie, educatie en inburgering aanzienlijk worden verruimd.

Maatwerk en effectiviteit

Johan Helderman is met een groep ambtenaren van de betrokken ministeries op tournee door Nederland. In een reeks van zeven regionale bijeenkomsten gaan de rijksambtenaren in gesprek met hun collega's van de gemeenten. Het doel van de bijeenkomsten is om zorgen, verwachtingen en praktijkervaringen met betrekking tot het participatiebudget met elkaar te delen. Helderman gaat in zijn presentaties uitgebreid in op de achtergronden van de nieuwe wet. Het doel van de nieuwe regeling is om arbeidsparticipatie en inburgering te vergroten en maatschappelijke participatie door deelname aan educatie te bevorderen. Dat houdt een integrale dienstverlening in; afdelingen die voorheen los van elkaar werkten, zullen nu samenwerken vanuit een gezamenlijke visie en strategie. Zodoende kan maatwerk worden geleverd en zal de effectiviteit van de bestedingen worden verhoogd.

Aan het participatiebudget is lang gewerkt. Er zijn drie ministeries bij betrokken, die van VROM, SZW en OCW. De invoering van het participatiebudget houdt een omvangrijke herstructurering in van de uitvoering van bestaande wetten en heeft vergaande consequenties voor de

relaties tussen rijksoverheid en gemeenten. De thema's die in Zwolle uitgebreid aan de orde komen, zijn: het ontwikkelen van een visie op participatie, implementatie en verantwoording.

De Zwolse wethouder Martin Knol (Onderwijs, Sociale Zaken) is gastheer. 'Het participatiebudget biedt kansen die we hier ook al eerder zagen', aldus Knol, 'we hebben er eigenlijk altijd voor gepleit.' De wethouder is dan ook enthousiast over de komst van het participatiebudget. 'Je kunt nu bijvoorbeeld een reïntegratietraject koppelen aan inburgering, en je kunt heel gerichte afspraken maken op individueel niveau.'

Wethouder Martin Knol van de gemeente Zwolle.

Drie wethouders mogen het probleem niet zijn

In Zwolle zijn drie wethouders betrokken bij het participatiebudget. Dat kan bij de invoering van de nieuwe wet best een complicerende factor zijn, bekent Knol: 'Toch mag dáár het probleem niet liggen.' De drie wethouders zullen nauw moeten samenwerken bij het ontwikkelen van een geïntegreerde beleidsvisie. Wethouder Knol wijst ook op het belang van regionale samenwerking. 'We doen het hier niet alleen voor Zwolle.' Zijn advies: 'Kijk over de grenzen van de eigen gemeente.'

Zwolle is een van de 23 proefgemeenten die deelnemen aan het voorbereidingsprogramma participatiebudget. Een landelijk projectbureau

begeleidt deze gemeenten, biedt ondersteuning en bundelt de praktijkervaring die in de proefgemeenten is opgedaan. Deze kennis wordt verspreid onder de overige Nederlandse gemeenten. Namens het projectbureau is Anton Revenboer aanwezig. Revenboer adviseert: 'Pak de ruimte! Ga combinaties maken. En zie het als een projectmatige verandering. Als er drie of vier wethouders bij betrokken zijn, vergt dat veel in de uitvoering.'

Zwolle maakt serieus werk van het participatiebudget en heeft een eigen projectorganisatie. Aan het hoofd hiervan staat Tonnie Argante. Haar grijze haren komen niet van het participatiebudget, grapt ze wanneer ze zich voorstelt aan haar gasten. 'Ik ben gewoon grijs omdat ik 73 ben. Maar ik participeer nog altijd!'

Tonnie Argante brengt veel ervaring binnen het Zwolse projectteam participatiebudget.

Argante geeft een aantal handige do's en don'ts, zoals: 'Focus je op de kansen, zet de klant centraal, werk aan een sterke projectorganisatie en blijf communiceren. Stel ook vooral realistische doelen, blijf alert voor de laatste ontwikkelingen en wees je er ook van bewust dat je dingen zult moeten weggeven.' Maar het belangrijkste is volgens Argante: 'Ga niet hollen. Kijk eerst wat je wilt met het participatiebudget. Ontwikkel een visie. En wat de praktische zaken betreft: de verantwoording en registratie zul je gewoon moeten regelen.'

Zwolle, 13 november 2008.

De actualiteit van het participatiebudget

Op 11 november 2008 heeft de Tweede Kamer de wet aangenomen.
Nu ligt de wet ter behandeling bij de Eerste Kamer.

Er zijn drie wijzigingen:

- De oormerking educatiegelden komt te vervallen per 1 januari 2010.
- Bestedingsverplichting van de ROC's komt te vervallen per 1 januari 2011.
- Gemeenten kunnen de kosten van een ondersteuning bij een leer-werk-traject voor jongeren van 16 en 17 jaar betalen uit het participatiebudget.